

Židovský náboženský antisionismus

Marek Čejka

Židovství v diaspoře

- Od roku 70. velká část Židů rozptýlená v diaspoře – jejich situace v různých částech světa je odlišná
- antisemitismus, hlavně v křesťanské Evropě – často občané podřadné kategorie, život v izolaci a ghettech.

Proměny a židovství v průběhu osvícenství

- Obecně je židovská společnost v diaspoře velmi zbožná a vzhledem k charakteru židovství a velkému důrazu na studium Tóry a Talmudu i gramotná a často vzdělaná
- V 18. a 19. století se osvícenství dostává i do židovských komunit
- Židovské osvícenství – HASKALA – hlavním předstevitelem berlínský židovský filosof Moses Mendelssohn (1729–1786)
- Důsledkem osvícenství je snaha části Židů o modernizaci, integraci do většinové společnosti (asimilace), sekularizaci, potlačení moci rabínů, zjednodušení náboženství, odklon od jidiš a ortodoxního judaismu,
- v židovském prostředí se také projevují nové západní politické ideologie a směry – socialismus, liberalismus..
- Naopak religiózní židovské komunity – hlavně ve východní Evropě – se uzavírají více do sebe, vymezují se proti modernitě a vše co ji provází a posilují svůj náboženský charakter – jedním z největších předmětů jejich kritiky se stane nový politický směr v židovském prostředí - SIONISMUS

SIONISMUS

- sionismus je novodobý židovský nacionalismus, který se konstituoval až v druhé polovině 19. století.
- nemá tisíciletou historii jako judaismus a je to hlavně politický pojem
- Základy sionismu položili myslitelé jako *Moses Hess (1812–1875)*, *Leo Pinsker (1821–1891)*, *Theodor Herzl (1860 – 1904)* a další, kteří sice byli etničtí Židé, ale byli sekularizovaní
- ti chápali sionismus hlavně jako ideu a praktický plán, který má pomoci ochránit Židy před evropským antisemitismem
- první sionisté byli nezářídka levicově zaměření pokrokaři s vlažným vztahem k víře svých předků
- sionistou může být nejen Žid, ale každý člověk, který sympatizuje s jeho programem (křesťanský sionismus)

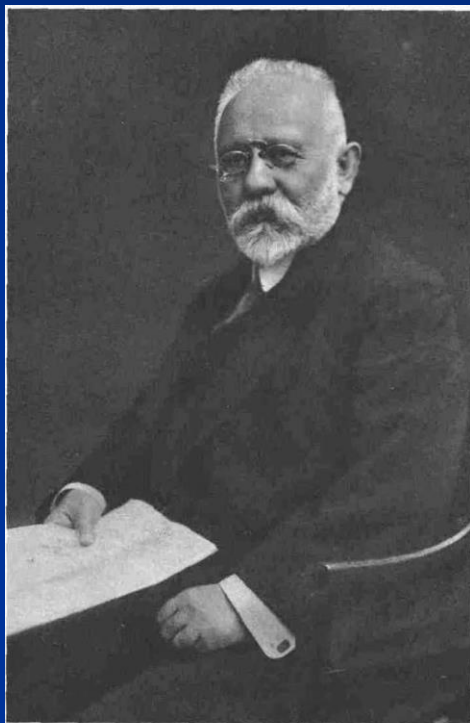
OPOZICE vůči SIONISMU

- sekularismus sionistů představoval pro mnoho hluboce věřících Židů (ultraortodoxních, správněji *charedim*) nebezpečnou herezi a rouhání.
- až do doby Holocaustu tak většina věřících Židů sionismus odmítala
- jejich výklad posvátných textů jim přikazoval předčasně neusilovat o ukončení židovského exilu (*Galutu*) ale trpělivě vyčkávat na příchod Mesiáše a nechat obnovu židovského království na Boží vůli
- součástí tohoto přístupu bylo i odmítání podrobování biblické Zemi izraelské za pomoci síly
- nacionalistické vášně sionistů, vyzbrojování se, boj o půdu s Araby ztělesňovaly pro věřící Židy rebelii proti Boží vůli

Situace na poli vztahu mezi politikou a judaismem po r. 1945

- Mnoho nesionistických Židů bylo zavražděno v průběhu Holocaustu
- Přeživší antisionističtí Židé považovali Holocaust za Boží trest za sionismus
- Část přeživších zbožných Židů se stala k sionismu více kompromisními, případně se přímo stali příznivci náboženského sionismu

Rabín *Josef Samuel Bloch* (1850–1923)

Josef Samuel Bloch

*„Sionismus je falešný
mesianismus, v němž byl Bůh,
Tóra a její přikázání nahrazeny
falešnými modlami
nacionalismu a socialismu.“*

rabín Joel Teitelbaum ze Satmaru (1887–1979)

Kniha „Vajoel Moše“

Kniha se dělí na tři části:

- *Maamar šaloš ševuot* (Pojednání o třech přísahách)
- *Maamar jišuv Erec Jisrael* (Pojednání o osídlení Země Izrael)
- *Maamar lašon ha-kodeš* (Pojednání o svatém jazyce)

V knize jsou vysvětleny všechny Teitelbaumovy praktické postoje:

- například zákaz pro Židy volit do Knesetu,
- přijímat finanční podporu od izraelské vlády
- přijmout izraelské občanství skrze „právo návratu“.
- deklarována „ideologická válka proti sionistické vládě“.

Kniha interpretuje **tři přísahy**, což je součást talmudického traktátu Ketubot 111a. Ty jsou platné v dobách před příchodem Mesiáše, tedy i dnes. Dvě jsou určené pro Židy a jedna pro Nežidy:

- 1. *Židé nemají přicházet do Svaté země společně a silou*
- 2. *a nemají se bouřit proti jiným národům,*
- 3. *aby je národy světa příliš nezotročovaly.*

Další významné rabínské autority proti sionismu

r. Weissmandl

r. Sonnenfeld

J. I. De Haan

Antisionističtí charedim

Neturej Karta, Eda HaCharedit, ješiva Toldos Aharon,
Satmarští chasidé a další skupiny

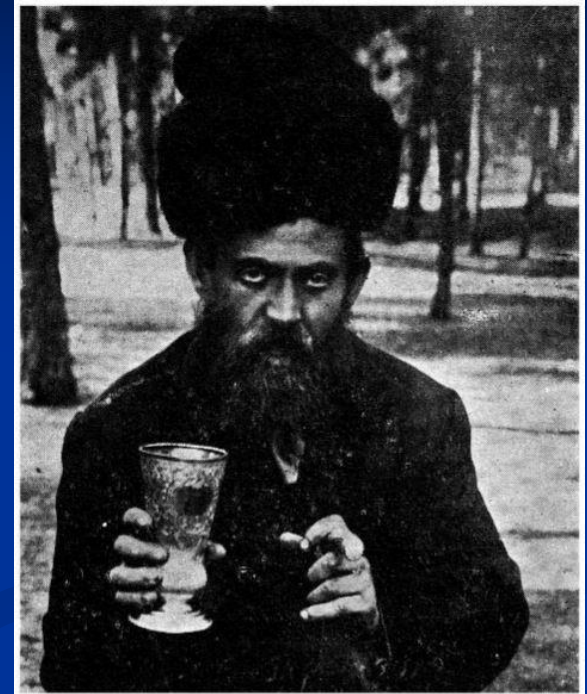

Neturej Karta

- Antisionistická platforma (nikoliv organizace), která vznikla v r. 1938 odštěpením od hnutí Agudat Jisrael a působí dodnes
- Odmítá jakékoliv kompromisy se sionismem, tzn. odmítá uznat legitimitu současného Státu Izrael, neboť ho považuje za heretický.
- Zakladatelé *Amram Blau* (1894–1974) a *Aharon Katzenellenbogen* (1893–1978)
- Členové hlavně mitnagdim (Litvaci) a satmarští chasidé, základ jejího členstva tvoří několik stovek rodin nejradikálnějších charedim v Izraeli a aktivisté v USA a ve Velké Británii.
- Aktivismus, „disidentství“ nejen v rámci izraelské společnosti, ale i v rámci komunity charedim
- Nenásilné, ale často kontroverzní aktivity, snaha po publicitě

Amram a Ruth Blau

A. Katzenellenbogen

Amram Blau byl v 50. nejznámější osobností aktivismu Neturej Karta, když vedl pravidelné demonstrace proti porušování šabatu

Moše Hirsch (1930-2010) a jeho syn Jisrael Hirsch

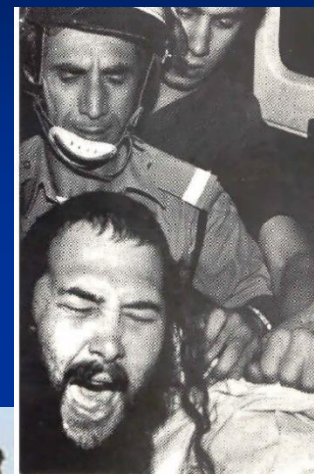

Protesty izraelských charedim

Represe proti charedim

Pragmatismus izraelských charedim

- Většina charedim v současném Izraeli se za sionisty nepovažuje (odmítají např. sloužit v Izraelské armádě)
- ve skutečnosti ale většina z nich sionismu využívá
- volí „své“ strany do izraelského parlamentu a ovlivňují izraelskou politiku, pobírají státní sociální podporu atd.
- Veřejně či skrytě se snaží dodat Izraeli teokratický charakter – konflikt se sekulární většinou Izraelců – napětí ve společnosti

Charedim

- <https://www.youtube.com/watch?v=uGp4f2GnKTI>

Charedim v populární kultuře

Pro další informace sledujte:

<http://blizky-vychod.blogspot.com>

Na stránkách si můžete objednat autorovy knihy:

- *Judaismus a politika v Izraeli* (2002, 2009)
- *Izrael a Palestina* (2005)
- *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu* (2007)
- *Rabíni naší doby* (2010, spoluautor)
- *Dějiny moderního Izraele* (2011)
- *Lidé svatých zemí* (2012) **NOVINKA!**

